

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes Järvekivi Osühingu 12.01.2024 taotlusele nr T-KL/1021334-5 ja Saku Vallavolikogu 21.03.2024 otsusele nr 13, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. anda Järvekivi Osühingule (registrikood 16852099) Tallinna-Saku maardlas Männiku IV liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr KL-522691 kehtivusajaga 5 aastat;

1.2. seada antavale keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.3 „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust;

1.3. avalikustada Järvekivi Osühingule keskkonnaloa nr KL-522691 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-522691 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL-522691 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse menetluskäik 2016-2024

2.1.1. Aktsiaselts KIIRKANDUR (reg.kood 10111516) esitas 01.02.2016 Keskkonnaministeeriumile taotluse (registreeritud Keskkonnaministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 04.02.2016 numbriga 14-5/16/1086) Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisloa*) saamiseks. Keskkonnaluba taotleti Harju maakonnas Saku vallas Tammemäe külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 10 (katastritunnus 71801:001:1351). Mäeeraldisel pindalaks taotleti 15,57 ha, teenindusmaa pindalaks 18,30 ha ning loa kehtivusajaks 30 aastat. Mäeeraldisega sooviti hõlmata Tallinna-Saku maardla (reg.kaardi nr 109) ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokkide 66 ja 115.

Taotluse läbivaatamisel analüüsis Keskkonnaministeerium muu hulgas Männiku IV liivakarjääri teeninduspiirkonna ehitusliiva varustuskindlust ning selgitas välja, et varustuskindlus oli

tagatud ja seega oleks kaevandamine olnud vastuolus riigi huviga. Taotluse esitamise hetkel kehtinud maapõuaseaduse[1] § 34 lg 1 punkti 14 kohaselt tuli keelduda kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Samas aga oli teada, et Rail Balticu rajamisega tõuseb oluliselt nõudlus ehitusmaavarade järele.

Maapõuaseaduse[2] (*MaaPS*) § 130 lõike 3 kohaselt viib Keskkonnaamet lõpule Keskkonnaministeeriumi menetluses olnud pooleli olevad üldgeoloogilise uurimistöo loa, uuringuloa ja kaevandamisloa andmise menetlused. Keskkonnaministeerium andis 01.01.2017 aktsiaseltsi KIIRKANDUR Männiku IV kaevandamisloa taotluse dokumendid menetlemiseks Keskkonnaametile.

Keskkonnaametile üleandmise hetkeks ei olnud taotlust menetlusse võetud ega avalikkust teavitatud. Teadaoleva informatsiooni kohaselt oodati kokkuleppel aktsiaseltsiga KIIRKANDUR Rail Balticu aruannet, et varustuskindluse kohta arvamus kujundada ja menetlust jätkata (Keskkonnaministeeriumi 26.06.2017 kiri nr 14-5/17/3806-2).

2.1.2. Osäühing Eesti Killustik (reg.kood 10126848) esitas 31.01.2017 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 01.02.2017 numbriga 12-2/17/1976) Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloha saamiseks. Keskkonnaloha taotleti Harju maakonnas Saku vallas Tammemäe külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 10 (katastritunnus 71801:001:1351). Mäeeraldise pindalaks taotleti 16,19 ha, teenindusmaa pindalaks 22,41 ha ning loa kehtivusajaks 15 aastat. Mäeeraldisega sooviti hõlmata Tallinna-Saku maardla (reg.kaardi nr 109) ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokkide 66 ja 115. Osäühingu Eesti Killustik taotletud Männiku IV liivakarjäär katus seega aktsiaseltsi KIIRKANDUR taotletud Männiku IV liivakarjääriga peaaegu täielikult.

2.1.3. Keskkonnaamet teavitas 20.02.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818 aktsiaseltsi KIIRKANDUR ja Osäühingut Eesti Killustik, et samale alale on esitatud kaks kaevandamisloa taotlust ning taotlusi ei saa samal ajal rahuldada, mistõttu selgitatakse enampakkumisel välja isik, kelle taotlust loa andja edasi menetleb. Aktsiaselts KIIRKANDUR esitas 28.02.2017 Keskkonnaametile selgitustaotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 28.02.2017 nr 12-2/17/2818-2 all) seoses Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloade taotluste menetlustega. Keskkonnaamet vastas küsimustele 28.03.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818-3.

Osäühing Eesti Killustik teavitas Keskkonnaameti 15.03.2017 e-kirjaga, et on kohtunud aktsiaseltsi KIIRKANDUR esindajatega ning ühiselt soovitakse enampakkumise korraldamise otsust lükata edasi kuni 14.04, et saavutada kokkulepet Männiku IV liivakarjääri arendamisel. Keskkonnaamet nõustus enampakkumise korraldamist edasi lükkama kuni 14.04.2017 (kirjavahetus registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 20.03.2017 numbriga 12-2/17/1976-4). 17.04.2017 küsis Keskkonnaamet e-kirjaga Osäühingult Eesti Killustik, kas kokkulepe on ettevõtete vahel saavutatud. Osäühing Eesti Killustik vastas 17.04.2017 e-kirjaga, et aktsiaselts KIIRKANDUR on kohtumise käigus selgitanud, et avaliku enampakkumise korraldamine ei ole nende arvates õiguslikult põhjendatud ning teatanud kavatsusest seista oma õiguste eest omandada kõne all olev kaevandamisloa.

2.1.4. Keskkonnaamet avaldas 24.04.2017 teate aktsiaseltsi KIIRKANDUR poolt Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluse esitamise ja avatud menetluse algatamise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning 28.04.2017 väljaandes Harju Elu. Menetlusosalisi teavitati menetluse algatamisest 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818-4 ja 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270.

Keskkonnaamet avaldas 25.04.2017 teate Osühingu Eesti Killustik poolt Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluse esitamise ja avatud menetluse algatamise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning 28.04.2017 väljaandes Harju Elu. Menetlusosalisi teavitati menetluse algatamisest 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-6 ja 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270.

2.1.5. Tulenevalt asjaolust, et kinnistut Viimsi metskond 10 (katastritunnus 71801:001:1351) ning taotletavate mäeeraldiste ala läbis Rail Balticu trass (koos nihutamisruumiga), küsis Keskkonnaamet 22.05.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-7 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) seisukohta seoses taotletavate mäeeraldiste kattuvusega Rail Balticu trassi ja nihutamisruumiga.

MKM märkis 20.06.2017 kirjas nr 17-1/17-0116/17-5376 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 20.06.2017 numbriga 12-2/17/1976-8), et toetab ehitusliiva kasutamist Männiku IV liivakarjäärist, välja arvatud trassikoridori alla jäävast raudteemaast. Lisaks selgitas MKM, et soovib vältida, et kaevandamistegevus ei toimuks raudtee-ehitusega ning selle ettevalmistustöödega (nt Peeter Suure merekindluse osade dokumenteerimine enne raudteetrassi rajamist) samaaegselt ja seda segavalt. 2018. a I kvartalis saab MKM Rail Balticu eelprojekti alusel võtta seisukoha, millisel perioodil on maavara väljamine trassikoridoris lubatav ning palub see lisada kaevandamisloa kõrvaltingimustesse.

Keskkonnaamet edastas MKMi 20.06.2017 kirja nr 17-1/17-0116/17-5376 teadmiseks ettevõtetele (26.06.2017 kirjad nr 12-2/17/1976-9 ja 12-2/17/2818-11). Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluste menetlustega jätkamiseks palus Keskkonnaamet ettevõtete seisukohta MKMi kirjas toodud tingimustele (14.08.2017 kirjad nr 12-2/17/2818-13 ja 12-2/17/1976-10).

Aktsiaselts KIIRKANDUR teatas 23.08.2017 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 23.08.2017 numbriga 12-2/17/2818-14), et nõustub ootama Rail Balticu raudteetrassi eelprojekti valmimist ning palub end kaasata kolmanda osapoolena Rail Balticu eelprojekti koostamise menetlusse. Osühing Eesti Killustik seisukohta ei esitanud.

2.1.6. Lähtuvalt eelkirjeldatust korraldas Keskkonnaamet 17.10.2017 korraldusega nr 1-3/17/2672 kaevandamisõiguse taotlemise õiguse müümiseks enampakkumise. Nimetatud korralduses seati enampakkumisest osavõtmiseks tähtaeg 10.11.2017 kell 14.00 asukohaga Keskkonnaameti peakontor (Narva maantee 7a, 15172 Tallinn) ja enampakkumiste avamise kuupäevaks määrati 16.11.2017 kell 10.15 asukohaga Keskkonnaameti peakontori Narva maantee 7a, 15172 Tallinn.

Aktsiaselts KIIRKANDUR ja Osühing Eesti Killustik esitasid 09.11.2017 Keskkonnaametile

enampakkumise korralduse nr 1-3/17/2672 tühistamise taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 09.11.2017 numbriga 12-2/17/12763), kuna ettevõtted olid sõlmimas kokkulepet, mille alusel esitatakse Keskkonnaametile uued korrigeeritud kaevandamisloa taotlused, mis ei kattu. Lisaks paluti võimalust esitada taotlused peale MKMi koostatava Rail Baltica raudteetrassi eelprojekti valmimist.

Seega tühistas Keskkonnaamet 10.11.2017 korraldusega nr 1-3/17/2830 enampakkumise ja tunnistas 17.10.2017 korralduse nr 1-3/17/2672 kehtetuks.

2.1.7. Vastavalt MaaPS § 52 lõikele 2 otsustatakse kaevandamisloa andmine aasta jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Keskkonnaministeeriumist Keskkonnaametile üle antud menetluste tähtaja alguse kuupäevaks loeti 01.01.2017. Vastavalt MaaPS § 52 lõikele 3 võib Keskkonnaamet pikendada tähtaega, kui ilmnevad asjaolud, mis ei võimalda loa andmise otsustamist selle tähtaja jooksul.

Keskkonnaamet pikendas 29.12.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818-15 aktsiaseltsi KIIRKANDUR esitatud Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse tähtaega kuni 28.12.2018 ning 22.02.2018 kirjaga nr 12-2/17/1976-15 Osühingu Eesti Killustik esitatud Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse tähtaega kuni 28.12.2018.

Aktsiaselts KIIRKANDUR palus 18.10.2018 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 18.10.2018 numbriga 12-2/18/17032) korrigeeritud taotluse esitamise tähtaega pikendada kuni 04.01.2021. Ettevõtte selgitas, et pöördus 20.07.2018 MKMi poole sooviga teada saada, kas taotletava Männiku IV liivakarjääri alal on raudteetrassikoridor kinnitatud ning millisel perioodil oleks maavara kaevandamine taotletaval alal lubatud. MKM oli 16.10.2018 e-kirjaga vastanud, et praeguseks valminud Rail Balticu Eesti osa eelprojektne lahendus ei võimalda antud ala puhul veel anda konkreetsemat seisukohta maavaravaru väljamise mahu ja ajastuse osas, kuna eelprojekti kohane lahendus võib põhiprojekti koostamise staadiumis tehnilist lahendust muuta ning enne põhiprojekti valmimist nõusoleku andmine võib mõjutada raudteetrassi ehituse realiseerimist. Rail Balticu põhiprojekti lõplik vastuvõtmine on planeeritud 2020.aasta II poolde.

Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 31.10.2018 kirjaga nr 12-2/18/17032-2 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 04.01.2021.

Samuti palus Osühing Eesti Killustik 20.11.2018 kirjaga (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 28.11.2018 numbriga 12-2/18/19340) korrigeeritud taotluse esitamise tähtaega pikendada kuni 04.01.2021, tuues tähtaja pikendamiseks samasisulise põhjenduse (Rail Balticu põhiprojekti lõplik vastuvõtmine on planeeritud 2020. a II poolde).

Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 05.12.2018 kirjaga nr 12-2/18/19340-2 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 04.01.2021.

2.1.8. Alates 2020.aastast toimub maavara kaevandamise keskkonnalubade taotlemine ja menetlemine keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Aktsiaseltsi KIIRKANDUR

01.02.2016 esitatud taotlus viidi üle ja registreeriti KOTKAS-s 13.01.2021 menetluse nr M-114425 juurde. Osaihingu Eesti Killustik 31.01.2017 esitatud taotlus viidi üle ja registreeriti KOTKAS-s 13.01.2021 menetluse nr M-114426 juurde.

Kuna kuupäevaks 04.01.2021 ei olnud kummaltki ettevõttelt laekunud korrigeeritud taotlust, küsis Keskkonnaamet aktsiaseltsilt KIIRKANDUR 13.01.2021 kirjaga nr DM-114425-2 ja Osaihingult Eesti Killustik 13.01.2021 kirjaga nr DM-114426-2 seisukohta taotluse esitamise või menetluse jätkamise kohta, paludes korrigeeritud taotlus või seisukoht menetluse jätkamise kohta esitada hiljemalt 15.02.2021.

Aktsiaselts KIIRKANDUR selgitas 04.02.2021 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 04.02.2021 numbriga DM-114425-3), et võttis ühendust Rail Balticu projekti koordinaatoriga, kes andis teada, et Rail Balticu trassi põhiprojekt Saku vallas Männiku piirkonnas on alles tegemisel ning lõplikult vastu võetud (peale ekspertiiside jms teostamist) saab eelnevalt nimetatud projekt alles käesoleva aasta sügise jooksul. Kuna esimesel võimalusel saab hakata koostama korrigeeritud Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotlust alles peale Rail Balticu trassi põhiprojekti lõplikku vastu võtmist ja kinnitamist, palus aktsiaselts KIIRKANDUR pikendada korrigeeritud Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluse esitamise tähtaega kuni 31.01.2022 ning seonduvalt ka teisi menetlusega seotud tähtaegu (Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotlusele KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega ja kaevandamisloa menetluse tähtaega). Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 05.02.2021 kirjaga nr DM-114425-4 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 31.01.2022, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtajaks 31.05.2022 ja menetluse tähtajaks 14.07.2022.

Osaihing Eesti Killustik selgitas 15.02.2021 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 17.02.2021 numbriga DM-114426-3), et teadaolevalt ei ole Rail Balticu projekt Männiku IV taotletavat ala puudutavas osa valminud ning selge ei ole ka selle täpne valmimise aeg. Kuivõrd taotluse korrigeerimise aluseks on Rail Balticu projekt, palus Osaihing Eesti Killustik pikendada Männiku IV liivakarjääri korrigeeritud kaevandamisloa taotluse esitamise tähtaega kuni 03.01.2022 ning vastavalt ka menetluse tähtaega. Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 18.02.2021 kirjaga nr DM-114426-4 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 03.01.2022, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtajaks 31.05.2022 ja menetluse tähtajaks 14.07.2022.

Aktsiaselts KIIRKANDUR märkis 14.12.2021 kirjas (registreeritud KOTKAS-s 15.12.2021 numbriga DM-114425-5), et võttis taaskord ühendust MKMi Rail Balticu Eesti koordinaatoriga, kes andis teada, et Rail Balticu trassi põhiprojekti tähtaeg Saku vallas Männiku piirkonnas lükati edasi 2022. aasta I kvartalsisse. Seega palus aktsiaselts KIIRKANDUR pikendada Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa korrigeeritud taotluse esitamise tähtaega kuni 31.01.2023 ning seonduvalt ka teisi menetlusega seotud tähtaegu. Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 17.02.2021 kirjaga nr DM-114425-6 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 31.01.2023, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtajaks 31.05.2023 ja menetluse tähtajaks 14.07.2023.

Osaühing Eesti Killustik selgitas 14.04.2022 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 14.04.2022 numbriga DM-114426-5), et koostamisel on Rail Balticu raudteetrassi lõigu „Kangru – Harju ja Rapla maakonna piir“ ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise aruande eelnõu, mille osas on Maa-amet palunud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil (TTJA) kaasata ka Osaühingut Eesti Killustik. Kuivõrd taotluse korrigeerimise aluseks on Rail Balticu projekt, palus Osaühing Eesti Killustik pikendada Männiku IV liivakarjääri korrigeeritud kaevandamisloa taotluse esitamise tähtaega kuni 31.12.2022 ning vastavalt ka menetluse tähtaega. Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 14.04.2022 kirjaga nr DM-114426-6 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 31.12.2022, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtajaks 31.05.2023 ja menetluse tähtajaks 14.07.2023.

Aksiaselts KIIRKANDUR selgitas 26.01.2023 kirjas (registreeritud KOTKAS-s 26.01.2023 numbriga DM-114425-7), et TTJA teatas 24.10.2022 kirjaga nr 16-6/19-3200-074 Rail Balticu raudteetrassi lõigu „Kangru - Harju ja Rapla maakonna piir“ ehitusprojekti KMH aruande avalikustamisest. KMH aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi oli võimalik esitada TTJA-le kirjalikult kuni 25.11.2022 ning KMH aruande avalik arutelu toimus 30.11.2022. Kuna Rail Balticu raudteetrassi lõigu „Kangru - Harju ja Rapla maakonna piir“ ehitusprojekti lõplik KMH aruanne polnud kinnitatud, palus aksiaselts KIIRKANDUR pikendada Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa korrigeeritud taotluse esitamise tähtaega kuni 31.01.2024 ning seonduvalt ka teisi menetlusega seotud tähtaegu. Keskkonnaamet luges tähtaja pikendamise taotluse põhjendatuks ning määras 07.02.2023 kirjaga nr DM-114425-8 taotluse korrigeerimise ja esitamise tähtajaks 31.01.2024, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtajaks 31.01.2024 ja menetluse tähtajaks 31.01.2024.

Osaühing Eesti Killustik ei olnud määratud tähtajaks (31.12.2022) ega seisuga 12.07.2023 esitanud korrigeeritud kaevandamisloa taotlust ega põhjendust taotluse esitamata jätmisele. Keskkonnaamet palus 12.07.2023 kirjaga nr DM-114426-7 esitada korrigeeritud taotlus hiljemalt 12.11.2023, pikendades ühtlasi ka KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega kuni 12.02.2024 ja menetluse tähtaega kuni 12.05.2024.

2.1.9. Vahepeal olid ettevõtted edastanud Transpordiametile ühise seisukoha ja selgitused Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluste kohta (18.08.2023). Keskkonnaametile laekus Transpordiameti 08.09.2023 kiri nr 7.1-7/23/18031-2 (registreeritud KOTKAS-s 11.09.2023 numbriga DM-114425-9), milles märgiti, et vastavalt ehitusseadustiku (*EhS*) § 72 lg 1 punktile 3 on teekaitsevööndis maavara kaevandamine keelatud; teekaitsevööndi täpsustatud ulatus määratakse peale Kangru liiklussõlme põhiprojekti valmimist, eeldatavalt 2024 aasta esimeses pooles ning peale põhiprojekti valmimist algavad koheselt ehitustööd Kangru liiklussõlmes. Transpordiamet asus seisukohale, et Kangru liiklussõlmega külgnevatel aladel tekivad eeldused kaevandamisloa väljastamiseks peale liiklussõlme valmimist.

2.1.10. Menetluse lihtsustamiseks ja projekti kiireks rakendamiseks löid Osaühing Eesti Killustik ja aksiaselts KIIRKANDUR ühisettevõtte **Järvekiivi Osaühing (reg.kood 16852099)**. Järvekiivi Osaühing esitas 03.11.2023 Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse läbi KOTKASe, kus taotlus registreeriti 03.11.2023 menetluse nr **M-126319** juurde. Võrreldes 2017. a menetluse võetud taotlustega oli taotluses korrigeeritud taotletava mäeeraldise ja selle

teenindusmaa piire vastavaks Rail Balticu ja Kangru liiklussõlme planeerimisdokumentides või ehitusprojektides näidatud rajatistele või nende kaitsevöönditele. Taotluses esinenud puuduste tõttu tuli seda korrigeerida ning lõplik versioon, mille alusel viib Keskkonnaamet menetluse läbi, on esitatud **12.01.2024** ning kannab numbrit **T-KL/1021334-5**.

2.1.11. Paralleelsete menetluste läbiviimise vältimiseks esitas aktsiaselts KIIRKANDUR 17.01.2024 avalduse (registreeritud KOTKAS-s 19.01.2024 numbriga DM-114425-10) 01.02.2016 esitatud Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse tagasivõtmiseks, et menetlus saaks jätkuda numbri M-126319 all. Eeltoodu alusel lõpetas Keskkonnaamet 02.02.2024 kirjaga nr DM-114425-11 menetluse nr M-114425.

Osaühing Eesti Killustik loovutas 28.12.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 03.01.2024 numbriga DM-114426-8) oma 31.01.2017 esitatud taotluse menetluse nr M-114426 Järvekivi Osaühingule. Järvekivi Osaühing taotles 28.12.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 03.01.2024 numbriga DM-114426-8) menetluse M-126319 lõpetamist ning palus jätkata Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlust numbriga M-114426. Kuna Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa saamise taotlus nr T-KL/1021334 esitati 03.11.2023 nõuetekohaselt läbi KOTKASe[3], luges Keskkonnaamet põhjendatuks siiski jätkata menetlusega nr M-126319.

2.2. 12.01.2024 taotluse nr T-KL/1021334-5 läbivaatamine

Taotletav Männiku IV liivakarjäär asub Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 10 (katastritunnus 71801:001:2151, registriosa nr 12079050), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK).

Taotletav mäeeraldis hõlmab Tallinna-Saku liivamaardla (registrikaart nr 109) ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokki 66, hõlmates seda osaliselt. Taotletava mäeeraldisse teenindusmaa kattub põhjaosas ehitusliiva passiivse tarbevaru plokiga 62. Taotletava tegevusega passiivse tarbevaru ploki tuleviku kaevandamisväärtust ei muudeta. Mäeeraldisse vertikaalpiir on määratud veepealsele liivavaru osale, sealjuures lähtuvalt piirkonna pikaajalisest keskmisest veetasemest 42,94 m (EH2000). Mäeeraldisse horisontaalpiir on valitud selliselt, et see ei kattuks rajatava Kangru liiklussõlme teekaitsevööndiga ega Rail Baltic raudteetrassi ehitusvööndiga. Piir on valitud töömaa (raadamisala) järgi, mida on vajadusel lähtuvalt kaitsevööndi ulatusest väiksemaks korrigeeritud.

Taotletav Männiku IV liivakarjäär on uus mäeeraldis, mille pindala on 6,75 ha ja teenindusmaa pindala 7,75 ha. Taotletava mäeeraldisega hõlmatavad varukogused on järgmised:

66 plokk – ehitusliiv, aktiivne tarbevaru: 315 tuh m³, kaevandatav varu: 243 tuh m³.

Kaevandamiseks taotletava ploki 66 geoloogiline andmestik ja Männiku IV liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlus põhineb mitmete uuringute andmetel koostatud koondaruandel: Tallinn-Saku liivamaardla varu revisjon (R. Sinisalu, OÜ Eesti

Geoloogiakeskus, 1996). EGF number: 5548. Varu arvele võtmise otsuse kuupäev ja number: 14.02.1997 nr 0007.

Maavara kasutusalaadeks on teede- ja üldehitus. Kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 60 tuh m³. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 5 aastat ja kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks ja kaitsealustele liikidele sobilikuks elupaigaks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja 12.01.2024 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s, keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonjauhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 31.01.2017 riigilõivuseaduse [\[4\]](#) § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 19.01.2024 kiri nr 9-3/23/16646-6).

Taotletav mäeeraldis külgneb Raku (tehis)järvega (keskkonnaregistri kood VEE2006030) ja kattub selle veekaitse-ja kalda piiranguvööndiga. Raku järv on tekkinud varasema kaevandamise tulemusena, kattub aktiivse tarbevaruga ja on varasemalt korrastamata, seega ei tulene sellest kaevandamistegevusele kitsendavaid piiranguid.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa paiknevad riigikaitse objekti, Männiku harjutusväli (VID kood 51) piiranguvööndis.

Taotletav ala kattub Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaiga projekteeritava laiendusega (PLO1001596). Männiku IV liivakarjääriga hõlmatakse vaid veepealne varu, mille kaevandamise lubamist on võimalik kaitse-eeskirja alusel kaaluda. Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigas on kaitse-eeskirja (keskkonnaministri 12.07.2006 määruse nr 51 (edaspidi ka *määrus nr 51*) § 4 lg 4 p 1) kohaselt lubatud püsielupaiga valitseja nõusolekul maavara kaevandamine, välja arvatud 50 meetri raadiuses kõre kudemisveekogude ümbruses ja üldjuhul allpool põhjavee piiri.

Taotletav Männiku IV liivakarjäär külgneb lääneservas vahetult olemasoleva Männiku liivakarjääri (loa nr KMIN-135; loa omaja AS Silikaat; kehtib kuni 26.06.2045) mäeeraldis ja selle teenindusmaaga. Nõlva hoidetervikut ei ole seega arvestatud Männiku liivakarjääriga piirnevale alale, et tagada paremad tingimused Männiku kõre ja kivisisalike rajatavale elupaigale. Arvestades, et mäeeraldis tuleb korrastada kivisisalikele ja kõrele sobilikuks elupaigaks, tuleb jätta antud piirkonnas veetasemest arvestatuna 0,4 m paksune põhjatervik.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad Rail Baltic raudtee trassi koridoriga. Taotluse seletuskirjas on kirjeldatud, et taotletava mäeeraldis ja selle teenindusmaa piire on korrigeeritud Rail Balticu ja Kangru liiklussõlme planeerimisdokumentides või

ehitusprojektides näidatud rajatistele või nende kaitsevöönditele vastavaks. Transpordiamet kooskõlastas 14.06.2024 kirjaga nr 7.1-7/24/4343-2 (registreeritud KOTKAS-s 18.06.2024 numbriga DM-126319-15) tingimuslikult Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse. Transpordiameti tingimusi on käsitletud korralduse punktis 3.3.3.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetluse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanäring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet avaldas 2017. aastal (vt punktis 2.1.2-2.1.4) taotluste menetluse võtmise ja avatud menetluse algatamise teate kuupäeval 28.04.2017 väljaandes Harju Elu.

Keskkonnaloa taotlused on 24.04.2017 ja 25.04.2017 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid ja menetlusosalisi teavitati menetluse algatamisest 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818-4, 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270 ja 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-6.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäev õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus laekusid kavandatava tegevuse kohta ettepanekud ja vastuväited, mis on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 10.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-2, 10.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-3, 11.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-4 ja 19.06.2017 numbriga 12-2/17/5270-9. Keskkonnaamet vastas 30.05.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-5, 30.05.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-6, 01.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-8 ja 30.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-11. Esitatud ettepanekuid, vastuväiteid ning Keskkonnaameti seisukohti on pikemalt kajastatud korralduse punktis 3.4.

Menetluse käigus laekus ka Transpordiameti 14.06.2024 kiri nr 7.1-7/24/4343-2 (registreeritud KOTKAS-s 18.06.2024 numbriga DM-126319-15), milles esitas tingimused Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa andmisele.

Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 05.02.2024 kirjaga nr DM-126319-12 Saku Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 05.04.2024. Saku Vallavolikogu nõustus 21.03.2024 otsusega nr 13 (registreeritud KOTKAS-s 26.03.2024 numbriga DM-126319-14) keskkonnaloa andmisega tingimusel, et menetluse kaasatakse Kiili vald kui kaevandamisest enim mõjutatu.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetluse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate

võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna võrreldes esialgsete taotlustega on kavandatava tegevuse mahte muudetud üle poole võrra väiksemaks: vähendatud on kaevandatavat pindala ning loa kehtivusaega, samuti on kaevandatav materjal planeeritud realiseerida samal ajal ja samas kohas rajatavatel taristuobjektidel. Taotlus on esitatud otseselt eesmärgiga kaevandatud maavara realiseerida Kangru liiklussõlme või Rail Balticu põhitrassi ehitustöödeks, mistõttu ei eeldata väljavedu olemasolevale teedevõrgule ega tavapärasest oluliselt suuremat müra- ja tolmuhäiringut. Saku valla mürakaardi kohaselt on Tallinn-Rapla-Türi maantee päevane mürafoon taotletava karjääri mäeeraldisel ~50 dB. Kuivõrd lähimad elamud jäävad mäeeraldisest rohkem kui 340 m kaugusele teisele poole Tallinn-Rapla-Türi maanteed, siis pole oodata, et kaevandamismüra ületaks maanteemüra taseme. Lisaks ühtib karjääris kaevandamise aeg taristuobjektide ehitustöödega kõnealuses piirkonnas ehk sõltumata Männiku IV liivakarjääris kaevandamisest, on samalaadne mürafoon ka siis, kui ehitusmaterjal tuuakse mujalt. Antud kontekstis on väljaveoteeks ehitusobjekt, seega ei ole vahetult Männiku IV liivakarjäärist tulenev transport ega sellega kaasneda võiv tolm probleem, kuna sõltumata antud mäeeraldisest olemasolust, esineb objektipõhiselt ehituseks vajaliku täitepinnase transpordi tolmufoon.

Ülenormatiivse tolmu kontsentratsiooni levimine mäeeraldisest piiridest välja võib juhtuda ekstreemumitel ehk halbade tingimuste kokkulangemisel (suur tuulekiirus, kuivad tingimused, tööesi on vahetult mäeeraldisest piiril). Keskkonnaloo omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks. Eeltoodu alusel asub Keskkonnaamet seisukohale, et kavandatav tegevus on lühiajaline, väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnanahäiring või keskkonnarisk on väike ning ülekaalukat avalikku huvi ei esine.

2.2.1. Eelnõude esmakordne avalikustamine

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Järvekivi Osaühingult 11.09.2024 kirjaga nr DM-126319-19 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloo andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest. Sama kirjaga edastati eelnõud tutvumiseks ja arvamuse andmiseks Saku ja Kiili Vallavalitsustele ning Transpordiametile.

Osaühing Järvekivi palus 24.09.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 25.09.2024 numbriga DM-126319-20) eelnõudele arvamuse avaldamise tähtaega kahe nädala võrra pikendada ning avaldas ühtlasi soovi konsulteerida eelnõus esitatud asjaolude teemal. Menetluse käigus oli Kiili Vallavalitsuselt varasemalt, 21.08.2024 saabunud kiri nr 9-12.2/1171-1 (registreeritud KOTKAS-s 22.08.2024 numbriga DM-126319-18), milles Kiili Vallavalitsus tegi ettepaneku algsel ajal keskkonnamõjude hindamine selgitamiseks välja rohevõrgustiku toimisega seotud asjaolud. Keskkonnaamet asus seisukohale, et täiemahulise mõjuhindamise algatamine ei ole põhjendatud, kuid vajalik on asjakohane eksperthinnang rohevõrgustiku toimimise

analüüsimiseks ning palus 27.09.2024 kirjaga nr DM-126319-21 esitada eksperthinnang. Loa andmise korralduse ja loa eelnõude ning Keskkonnaameti 27.09.2024 kirja nr DM-126319-21 kohta tekkinud küsimusi arutati 04.10.2024 toimunud koosolekul. Küsitud eksperthinnangu lõplik versioon on registreeritud KOTKAS-s 19.12.2024 numbriga DM-126319-24, mille alusel Keskkonnaamet täiendas loa andmise korralduse ja loa eelnõusid ning edastas 19.12.2024 kirjaga nr DM-126319-25 tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks Järvekivi Osauhingule, Saku ja Kiili Vallavalitsustele ning Transpordiametile, arvamuse esitamise tähtajaga kaks nädalat alates eelnõude kättesaamisest.

Saku Vallavalitsus nõustus 30.12.2024 kirjaga nr 6-4/89-7 (registreeritud KOTKAS-s 03.01.2025 numbriga DM-126319-27) eelnõudega täiendavaid tingimusi esitamata.

Kiili Vallavalitsus märkis 02.01.2025 kirjas nr 9-12.2/1171-4 (registreeritud KOTKAS-s 03.01.2025 numbriga DM-126319-26), et eelnõude saatmise kirjale ei olnud lisatud rohevõrgustiku eksperthinnangut ning palus see edastada, märkides, et kujundab arvamuse siis, kui on tutvunud kõigi dokumentidega. Eksperthinnang edastati Kiili Vallavalitsusele 02.01.2025 e-kirjaga, millele vastates täpsustas Kiili valla keskkonnanõunik, et arvamuse andmise tähtaega soovitakse pikendada kuni 17.01.2025. Nimetatud kuupäevaks Kiili Vallavalitsuselt arvamust ei laekunud.

2.2.2. Täiendatud eelnõude avalikustamine

Eelnõude kontrollimisel tuvastas Keskkonnaamet mitmeid ebatäpsusi. Ebaõige haldusakti andmise vältimiseks korrigeeris ja täiendas Keskkonnaamet loa andmise korralduse ja loa eelnõusid ning KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani xx.02.2025 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati ettevõtet ja asjast huvitatud isikuid xx kirjaga nr xx. Sama kirjaga teavitati täiendatud eelnõude valmimisest ka Saku ja Kiili Vallavalitsust, Transpordiametit, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskust ning Rail Baltic Estonia OÜ-d.

Täiendatud eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *esitati/ei esitatud*.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda *KMH* algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud

tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 05.02.2025 kirjaga nr DM-126319-29 „Tallinna-Saku maardla Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloo taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnanaloo kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

[1] Maapõueseadus, mis kehtis 01.04.2005 – 31.12.2016

[2] Maapõueseadus, mis kehtib alates 01.01.2017

[3] Keskkonnaministri 23.10.2019 määrus nr 56 „Keskkonnanaloo taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloo taotluse ja loa andmekoosseis“ § 1 lõige 1

[4] Kohaldatud riigilõivuseaduse redaktsiooni, mis kehtis taotluse esitamise hetkel

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnanaloo andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnanaloo nr KL-522691 annab Järvekivi Osahingule õiguse Männiku IV liivakarjääri mäeeraldisel ehitusliiva kaevandamiseks.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnanaloo andmisel

3.2.1. MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnanaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnanaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnanaloo Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnanaloo andja kaevandamise keskkonnanaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloo taotluse 05.02.2024

kirjaga nr DM-126319-12 Saku Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 05.04.2024. Saku Vallavolikogu nõustus 21.03.2024 otsusega nr 13 (registreeritud KOTKAS-s 26.03.2024 numbriga DM-126319-14) keskkonnaloa andmisega tingimusel, et menetlusse kaasatakse Kiili vald kui kaevandamisest enim mõjutatu.

3.2.2. MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki. Kaevandamisjätmeteks võib kvalifitseerida kooritud katendi (kokku 140 tuh m³), kuid taotluse kohaselt korrastatakse karjäär metsamaaks ja kaitsealustele liikidele sobivaks elupaigaks. Korrastamistöödest ülejääv katend võõrandatakse. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Männiku IV liivakarjääri mäeeraldisel ehitusliiva kaevandamine. Taotlus on esitatud otseselt eesmärgiga kaevandatud maavara realiseerida Kangru liiklussõlme või Rail Balticu põhitrassi ehitustöödel. Kavandatud rajatised paiknevad ühel Eestis leiduva kõrgeima kvaliteediga liivavarul. Nimetatud taristuobjektide ehitustööde järgselt ei ole lisaks nende alla jäävale varule kogu mahus eraldiseisvalt kasutusse võetav ka külgnevatele aladele jääv maavararessurs, kuna sellele puudub ligipääs ning võib minetuda majanduslik otstarbekus. Seega, arvestades säästva arengu põhimõtteid ja taastumatu riigivara heaperemeheliku kasutamise printsiipe, tuleb taotletava Männiku IV liivakarjääri maavaravaru kasutusele võtta nii Kangru liiklussõlme kui ka kavandatava Rail Balticu põhitrassi ehitustöödeks. Männiku IV liivakarjäärist saadav ehitusmaterjal on omataoliste seas igati konkurentsivõimeline ja väikseima võimaliku süsinikujalajäljega, kuna materjali veoteekond kaevandamiskohast ehitusobjektini on lühike.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Männiku IV liivakarjäär asub kasutuses olevas maardlas, aktiivse mäeeraldise kõrval. Männiku IV liivakarjääri kaevandamisloa taotlemine on kooskõlas juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega.

3.2.3. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 2-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Männiku IV liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 1 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis ja kaevandamine võib ohustada riigikaitse ehitist või riigikaitsele ehitisele määratud või kavandatud ülesannete täitmist või riigikaitse ehitise töövõimet. Taotletava Männiku IV liivakarjääri mäeeraldis ja selle teenindusmaa paiknevad riigikaitse objekti, Männiku harjutusväli (VID kood 51) piiranguvööndis. Riigi Kaitseinvesteeringute Keskust (RKIK) teavitati 2017.aastal esitatud taotlustest 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-6 ja 12-2/17/2818-4. RKIK ei esitanud taotluste kohta arvamust ega vastuväiteid. Keskkonnaamet edastas MaaPS § 49 lõike 9 alusel xx.xx.2025 kirjaga nr DM-xxx loa andmise korralduse ja loa eelnõud kooskõlastamiseks RKIK-le. RKIK xxx. *Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 1 kohast keeldumise alust.*

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Männiku IV liivakarjääri mäeeraldis asub riigile kuuluval kinnistul ning kaevandada soovitav maavara kuulub riigile. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Saku Vallavolikogu nõustus 21.03.2024 otsusega nr 13 keskkonnaloa andmisega tingimuslikult. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 05.02.2025 kirjaga nr DM-126319-29 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Järvekivi Osühing ei ole seisuga xxx karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnanahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnanaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.3.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Keskkonnaamet edastas MaaPS § 49 lõike 6 alusel Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloa taotluse 05.02.2024 kirjaga nr DM-126319-12 Saku Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Saku Vallavolikogu nõustus 21.03.2024 otsusega nr 13 keskkonnanaloa andmisega tingimusel, et menetlusse kaasatakse Kiili vald kui kaevandamisest enim mõjutatu. Nimetatud tingimus on täidetud, Keskkonnaamet kaasas menetlusse Kiili Vallavalitsuse.

Keskkonnaamet edastas KeHJS § 11 lõike 2² alusel 29.07.2024 kirjaga nr DM-126319-16 Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Saku Vallavalitsusele, Kiili Vallavalitsusele ja tutvumiseks Järvekivi Osäühingule, seisukoha esitamise tähtajaga 21.08.2024.

Saku Vallavalitsus nõustus 15.08.2024 kirjaga nr 6-4/89-3 (registreeritud KOTKAS-s 16.08.2024 numbriga DM-126319-17) KMH algatamata jätmisega.

Kiili Vallavalitsus asus 21.08.2024 kirjas nr 9-12.2/1171-1 (registreeritud KOTKAS-s 22.08.2024 numbriga DM-126319-18) seisukohale, et planeeritav ala asub tundlikus piirkonnas ning keskkonnamõju hindamise eelhinnangus ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõus ei ole analüüsitud rohevõrgustiku terviklikku toimimist, mistõttu tegi Kiili Vallavalitsus ettepaneku algatada keskkonnamõjude hindamise Männiku IV liivakarjääri keskkonnanaloa taotlusele.

Viidatud asjaolude kaalumiseks palus Keskkonnaamet 27.09.2024 kirjaga nr DM-126319-21 Järvekivi Osäühingul esitada eksperthinnang, milles oleks analüüsitud järgmisi asjaolusid:

1. kas ja millised liigid Tallinna-Saku liivamaardla roheala kasutavad ja millised on nende rajad/liikumise võimalused nõ süsteemis (võimalusel kaardina välja tuua);
2. millistele liikidele ja mil määral on Kangru jalakäijate silla nn. pudelikael läbitav kui kaevandamist ei toimu;

3. kui suures osas tohib kahel pool pudelikaela maastikku (kaevandamise käigus) muuta, et läbikäigu kasutatavus säiliks;
4. milliste võtetega (näiteks maastiku- ja taimestikuelementidega) tõsta läbikäigu atraktiivsust ja kasutatavust seda kasutatavatele liikidele.

Järvekivi Osauhing edastas palutud eksperthinnangu lõpliku versiooni 06.12.2024 e-kirjaga. Töö „Saku vallas Männiku IV liivakarjääri alal rohevõrgustiku toimivuse hinnang“ töö nr 24000131, Skepast&Puhkim AS, 05.12.2024 olulisemad järeldused on esitatud keskkonnamõju eelhinnangus ja KMH algatamata jätmise otsuses. Keskkonnaamet jäi seisukohale, et antavale keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimuste täitmisel puudub eeldatavalt oluline mõju keskkonnale ning KMH algatamine ei ole vajalik.

3.3.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõtjude eelhinnangu ning otsustanud 05.02.2025 kirjaga nr DM-126319-29 Männiku IV liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Samuti analüüsiti kaevandamisega kaasnevaid mõjusid kaitsealuste liikide populatsioonile ning rohevõrgustiku toimimisele. Eelhinnangu lõppjäreldusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Männiku IV liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugemale võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. *Juhul kui mäetööde käigus tekib avarii, tuleb vajalike vahenditega (absorbent, õlipüüv) reostuse levik kiirelt ja ohutult lokaliseerida ning reostunud pinnas üle anda vastavat jäätmekäitlulitsentsi omavale ettevõttele;*
2. *masinate korraline hooldus teostada selleks ettevalmistatud platsil;*
3. *juhul kui tolm põhjustab häiringuid ümbruskonna aladele või elanikele, tuleb karjääritegevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjääriseseid teid ja platse;*
4. *rajatava Kangru liiklussõlme ja kaevandatava ala vahele peab jääma minimaalselt 25 m laiune kaevandamata vöönd loomade liikumiseks (sh kõre ja kivisisaliku, kelle püsielupaigaga taotletav ala kattub);*
5. *kändude juurimist teostada soojal aastaajal (üle +5°C), et pinnases varjuvad loomad (sh kõre ja kivisisalik) suudaksid vajadusel raadatavalt alalt ära liikuda;*
6. *raadamist ja kaevandamist korraldada kahes järgus ehk osas, lähtudes seejuures Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaiga kaitse-eeskirjast. Järgmise osa raadamisega võib alustada tingimusel, et eelmise osa varu on ammendatud ja ala korrastamist on alustatud. Teise osa kaevandamine on allesjäänud 25-50 m riba taristu ääres Kangru sõlmest. Järkudena raadamisel ja kaevandamisel hajutatakse pinnases varjuvate isendite suremusrisiki;*
7. *projekteeritava Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga kattuv osas tuleb korrastada*

- mäeeraldis ja selle teenindusmaa kõre ja kivisisaliku elutingimustele vastavaks alaks – ala tuleb jätta avatud liivapinnasega ja rajada alale päikesele avatud liivavallid ja madalaveelised sigimisveekogud. Tagada, et ei tekiks alade kinnikasvamist. Bioloogilist korrastamist alal teha ei tohi. Elupaiga rajamisel tuleb tööde planeerimisele kaasata vastav ekspert ning järgida kõre kaitse tegevuskava, arvestades ka Kangru liiklussõlme jalakäijate silla alla rajatava läbipääsuga kõredele;*
8. *vastavalt kavandatud mäeeraldisele jääb selle piir tulevasesest kergliiklusteest ca 3 meetri kaugusele. Kergliiklusteega piirneval mäeeraldisel osal on vajalik kaevandamisel jätta nõlvatervikud, et oleks tagatud ohutus;*
  9. *väljaveoteid ei ole võimalik otse riigiteele 15 Tallinn-Rapla-Türi ega Kangru liiklussõlme rampidele lubada;*
  10. *ajutine väljavedu on võimalik, kui materjali kasutatakse Kangru liiklussõlme või Rail Baltica põhitrassi ehitusobjektidel. Vajab täpsemat kooskõlastamist Transpordiameti, Rail Baltic Estonia OÜ ja töövõtjatega;*
  11. *karjääri varud tuleb ammendada võimalikult kiiresti ja alustada elupaikade ning looduslike alade taastamisega juba kaevandamise ajal;*
  12. *ulukite liikumisvõimaluste tagamiseks on ala tõkestamine (tarastamine) keelatud, et säilitada loomade liikumisvabadus ja nende ligipääs elutähtsatele ressurssidele;*
  13. *kaevandamisala servadesse jäävad nõlvad (karjääri põhja- ja lõunaservas) tuleb kujundada vähemalt osaliselt laugemaks (nt 1:3), see on oluline eelkõige puhkeotstarbe jaoks, et ei jääks liikumist raskendavaid järsakuid;*
  14. *vajalikud raadamistööd teostada väljaspool loomastiku ja linnustiku sigimisperioodi;*
  15. *25-50 m kaugusel taristu äärest (täiendava 25 m laiusele ribale kaevandamata vööndist läänes) tuleb kaevandamise järgsel ala korrastamisel istutada üksikpuid (10-25 m vahedega). Püsielupaiga metsastamine on keelatud.*

Keskkonnameetmete esitamisel on arvestatud keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi.

3.3.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Alljärgnevalt on toodud kokkuvõtlikud kaalutlused kõrvaltingimuste lisamiseks.

Taotletav Männiku IV liivakarjäär asub rohevõrgustikus nn Männiku raba tugiala idapoolsel servaalal. Seda piirkonda läbivad kavandatavad suurinfrastruktuuri projektid, nagu Rail Balticu raudteetrass ja Kangru liiklussõlm. Kaevandamiseks taotletav ala kattub Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaiga kavandatava laiendusega (PLO1001596). Männiku püsielupaiga puhul tuleb arvesse võtta, et ala on väga tugevalt killustunud, millest tulenevalt on Männiku kõre ja kivisisaliku meta-asurkonna puhul äärmiselt oluline sidususe tagamine elupaiga eri osade vahel. Männiku IV liivakarjääri alaga kattuva Männiku püsielupaiga projekteeritava osa üks peamisi eesmärke on sidususe tagamine. Loale kantakse asjakohased kõrvaltingimused, mille täitmisel ei avalda kaevandamine negatiivset mõju kaitsealuste liikide populatsioonile ning rohekoridori

sidusus on piisaval määral tagatud.

Taotletavat karjääri saab pidada nn projektikarjääriks, kuiõrd varusid kavandatakse väärindada sisuliselt kohapeal, samas piirkonnas paiknevate ehitusobjektide (Rail Baltic, Kangru liiklussõlm) tarbeks. Transpordiamet on esitanud tingimused kaevandatava varu väljaveoks. Keskkonnaluba kaevandamiseks taotletakse lühikeseks ajaks s.o 5 aastaks, kavandatav kaevandamiskoht asub kasutuselevõetud maardlas ning varude väljamise järgselt tuleb ala korrastada korrastamisprojekti alusel metsamaaks ja kaitsealuste liikide elupaigaks.

Maavara kaevandamisel tekkiv tolmu kogus on minimaalne tulenevalt liiva looduslikust niiskusest. Transpordil tekkiva õhusaaste vältimiseks tuleb karjäärisiseseid teid regulaarselt niisutada või töödelda vastavate vahenditega. Väljaspool mäeeraldist ja selle teenindusmaad asuvate avalikus kasutuses olevate teede korrashoiu eest vastutab tee omanik, sõlmides vajadusel selleks vajalikke kokkuleppeid teede kasutada soovivate isikutega.

Kuna antud taotlus on esitatud otseselt eesmärgiga kaevandatud maavara realiseerida Kangru liiklussõlme või Rail Balticu põhitrassi ehitustöödeks, siis ei eeldata, et väljavedu toimuks olemasolevale teedevõrgule. Kuiõrd lähimad elamud jäävad mäeeraldisest kaugemale kui 340 m, siis pole oodata, et kaevandamismüra ületaks maanteemüra taseme. Karjääris kaevandamise aeg ühtib ehitustöödega antud piirkonnas ehk sõltumata Männiku IV liivakarjääris kaevandamisest, on samalaadne mürafoon samas mahus isegi siis, kui ehitusmaterjal tuuakse mujalt.

Transpordiamet on 14.06.2024 kirjaga nr 7.1-7/24/4343-2 (registreeritud KOTKAS-s 18.06.2024 numbriga DM-126319-15) kooskõlastanud kaevandamisloa taotluse järgmistel tingimustel:

- vastavalt kavandatud mäeeraldisele jääb selle piir tulevases kergliiklusteest ca 3 meetri kaugusele. Kergliiklusteega piirneval mäeeraldisel osal on vajalik kaevandamisel jätta nõlvatervikud, et oleks tagatud ohutus;
- väljaveoteid ei ole võimalik otse riigiteele 15 Tallinn-Rapla-Türi ega Kangru liiklussõlme rampidele lubada;
- ajutine väljavedu on võimalik, kui materjali kasutatakse Kangru liiklussõlme või Rail Baltica põhitrassi ehitusobjektidel. Vajab täpsemat kooskõlastamist Transpordiameti, Rail Baltic Estonia OÜ ja töövõtjatega.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad Rail Baltic raudtee trassikoridoriga. Arvestades, et Männiku IV liivakarjääri keskkonnanõu saamiseks on taotlus esitatud otseselt eesmärgiga kaevandatud maavara realiseerida Kangru liiklussõlme või Rail Balticu põhitrassi ehitustöödeks ning kaevandamisel tuleb lähtuda nimetatud taristuobjektide ehitusest tulenevatest võimalikest piirangutest, on Transpordiameti tingimused asjakohased ning kantakse keskkonnanõu kõrvaltingimusteks muutmata sõnastuses.

Seega on põhjendatud määrata kõrvaltingimusteks kõik keskkonnameetmed, mida on nimetatud punktis 3.3.2.

Eeltoodu alusel lisatakse antavale keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1. Juhul kui mäetööde käigus tekib avarii, tuleb vajalike vahenditega (absorbent, õlipüünised) reostuse levik kiirelt ja ohutult lokaliseerida ning reostunud pinnas üle anda vastavat jäätmekäitluslitsentsi omavale ettevõttele;
2. masinate korraline hooldus teostada selleks ettevalmistatud platsil;
3. juhul kui tolm põhjustab häiringuid ümbruskonna aladele või elanikele, tuleb karjääritegevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjääriseseid teid ja platse;
4. rajatava Kangru liiklussõlme ja kaevandatava ala vahele peab jääma minimaalselt 25 m laiune kaevandamata vöönd loomade liikumiseks (sh kõre ja kivisisaliku, kelle püsielupaigaga taotletav ala kattub);
5. kändude juurimist teostada soojal aastaajal (üle +5°C), et pinnases varjuvad loomad (sh kõre ja kivisisalik) suudaksid vajadusel raadatavalt alalt ära liikuda;
6. raadamist ja kaevandamist korraldada kahes järgus ehk osas, lähtudes seejuures Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaiga kaitse-eeskirjast. Järgmise osa raadamisega võib alustada tingimusel, et eelmise osa varu on ammendatud ja ala korrastamist on alustatud. Teise osa kaevandamine on allesjäänud 25-50 m riba taristu ääres Kangru sõlmest. Järkudena raadamisel ja kaevandamisel hajutatakse pinnases varjuvate isendite suremusrisiki;
7. projekteeritava Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga kattuvos osas tuleb korrastada mäeeraldis ja selle teenindusmaa kõre ja kivisisaliku elutingimustele vastavaks alaks – ala tuleb jätta avatud liivapinnasega ja rajada alale päikesele avatud liivavallid ja madalaveelised sigimisveekogud. Tagada, et ei tekiks alade kinnikasvamist. Bioloogilist korrastamist alal teha ei tohi. Elupaiga rajamisel tuleb tööde planeerimisele kaasata vastav ekspert ning järgida kõre kaitse tegevuskava, arvestades ka Kangru liiklussõlme jalakäijate silla alla rajatava läbipääsuga kõrele;
8. vastavalt kavandatud mäeeraldisele jääb selle piir tulevases kergliiklusteest ca 3 meetri kaugusele. Kergliiklusteega piirneval mäeeraldise osal on vajalik kaevandamisel jätta nõlvatervikud, et oleks tagatud ohutus;
9. väljaveoteid ei ole võimalik otse riigiteele 15 Tallinn-Rapla-Türi ega Kangru liiklussõlme rampidele lubada;
10. ajutine väljavedu on võimalik, kui materjali kasutatakse Kangru liiklussõlme või Rail Baltica põhitrassi ehitusobjektidel. Vajab täpsemat kooskõlastamist Transpordiameti, Rail Baltic Estonia OÜ ja töövõtjatega;
11. karjääri varud tuleb ammendada võimalikult kiiresti ja alustada elupaikade ning looduslike alade taastamisega juba kaevandamise ajal;
12. ulukite liikumisvõimaluste tagamiseks on ala tõkestamine (tarastamine) keelatud, et säilitada loomade liikumisvabadus ja nende ligipääs elutähtsatele ressursidele;
13. kaevandamisala servadesse jäävad nõlvad (karjääri põhja- ja lõunaservas) tuleb kujundada vähemalt osaliselt laugemaks (nt 1:3), see on oluline eelkõige puhkeotstarbe jaoks, et ei jääks liikumist raskendavaid järsakuid;
14. vajalikud raadamistööd teostada väljaspool loomastiku ja linnustiku sigimisperioodi;
15. 25-50 m kaugusel taristu äärest (täiendava 25 m laiusele ribale kaevandamata vööndist

läänes) tuleb kaevandamise järgsel ala korrastamisel istutada üksikpuid (10-25 m vahedega). Püsielupaiga metsastamine on keelatud.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

3.4.1. 2017. aastal laekunud vastuväited esialgsete taotluste kohta

Avalikustamise käigus laekusid kavandatava tegevuse kohta ettepanekud ja vastuväited, mis on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 10.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-2, 10.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-3, 11.05.2017 numbriga 12-2/17/5270-4 ja 19.06.2017 numbriga 12-2/17/5270-9. Keskkonnaamet vastas 30.05.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-5, 30.05.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-6, 01.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-8 ja 30.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270-11. Järgnevalt on lühidalt toodud pöördumiste sisu ja Keskkonnaameti vastused neile.

Menetlusosalised M.L ja H.M edastasid sisuliselt identsed vastuväited loa andmisele, tuues oma kirjades välja, et nende kodu asub ca 250 m kaugusel taotletavast karjäärast; kaevandamisega tõuseb piirkonna müratase ja ei ole tõendatud, et müratase jääb liiklusrüüri varju; kaevandamisel tekib tolm, mis saastab õhku, samuti pole läbi viidud ekspertiise tolmu leviku ja mõju kohta; loa andmisel väheneb elukoha väärtus, luba ei saa anda, kuna ala kattub Rail Baltic raudteetrassiga; taotletava karjääri asukoha kinnistu sihtotstarve ei ole mäetööstusmaa; kaevandamiseks taotletaval alal asuvad kaitsealused liigid.

Keskkonnaamet selgitas pöördumise esitajatele, et välisõhu saaste (tolm) ja müra teket ning levikut analüüsitakse kavandatava tegevuse kohta antavas keskkonnamõjude eelhindangus, samuti on keskkonnamõju omaja kohustatud täitma kehtivates õigusaktides sätestatud nõudeid st tagama, et tema tegevus ei ületaks lubatud piirväärtusi. Kaevandamisloa andmisel lisandunuks keskmiselt 20 sõidukit päevas, mis on üldisest tee liikluskoormusest 0,002%. Rail Balticu trassiga kattumise kohta on küsitud MKM-i arvamust. Kinnistu sihtotstarbe muutmine on kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses. Kaevandamiseks taotletaval alal kaitstavaid loodusobjekte ei olnud.

Kangru-Karukella II korteriühistu vastuväited olid järgmised:

- kohalikud elanikud ei ole nõus maavara kaevandamisega kaitsealuseid liike sisaldaval Tallinna lähiala rohealal;
- palutakse eelistada sama maavara kaevandamist Männiku karjääri territooriumil asustatud aladest eemal, et minimaliseerida kaasnevat häiringut nii looduskeskkonnale kui kohalikele elanikele;
- ei ole läbi viidud avalikku protsessi kohaliku elanikkonna ja teiste puudutavate huvigruppide kaasamiseks;
- antud kinnistu on maatulundusmaa mitte mäetööstusmaa. Kas on seaduslik sihtotstarvet muuta ilma naaberkiinnistute nõusolekuta;
- kaevandamist planeeritakse Rail Balticu trajektoorele

- viiakse ära pinnas, kaevatakse auk ja siis hakatakse uuesti täitma auku? Kes on vastutav selle olukorra eest, kes võttis selle menetlusse.

Keskkonnaamet vastas, et taotluse kontrollimise käigus selgus, et katastriüksusel Viimsi metskond 10 puuduvad kaitstavad loodusobjektid. Kui taotletav tegevus vastab seadustele, ei otsi Keskkonnaamet alternatiivseid lahendusi, vaid hindab, kas ja millised häiringud tegevusega kaasnevad ning arvestab nendega edasises menetluses. Avalik protsess (avatud menetlus) huvigruppide kaasamiseks on käivitatud, avatud menetluse algatamise teade avalikustati 24.04.2017 ja 25.04.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid ja menetlusosalisi teavitati menetluse algatamisest 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/2818-4, 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/5270 ja 25.04.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-6. Lisaks avaldas Keskkonnaamet taotluste menetlusse võtmise ja avatud menetluse algatamise teate kuupäeval 28.04.2017 väljaandes Harju Elu. Samuti selgitas Keskkonnaamet, et katastriüksuse sihtotstarbe muutmiseks peab kaevandamisloa taotleja taotlema kohalikult omavalitsuselt katastriüksuse sihtotstarbe muutmist; Rail Balticu trassiga kattumise kohta on küsitud MKM-i arvamust; kaevandamisloa annab ja kaevandamisloa taotluse menetluse viib läbi Keskkonnaamet.

Menetlusosaline M.L esitas täiendavad vastuväited ja küsimused:

- Müratase on juba antud hetkel olenevalt tuule suunast liiga tugev ja kui kaevandamistegevus elamutele lähemal hakkaks toimuma, ületatakse müranorme. Lisaks mürale halveneb ka õhukvaliteet.
- Kontroll normidele vastavuses on puudulik või olematu.
- Kes ja mille alusel tegi arvutuse, et lisandub 20 autot päevas? Kui on nõudlust ja tellimust liivale, siis lisandub rohkem autosid.
- Kas ja millal on tehtud uuring, et alal puuduvad kaitstavad loodusobjektid?
- Rail Balticu trassi võimalik nihutamisruum ei ole vastuvõetav ning palutakse teavet, kelle poole antud küsimuses pöörduda.

Keskkonnaamet selgitas pöördumise esitajale, et MKM kooskõlastas 20.06.2017 kirjaga nr 12-2/17/1976-8 kaevandamisloa andmise tingimusega, et kaevandamine ei toimuks raudtee ehitusega ning selle ettevalmistustöödega samal ajal, samuti on keelatud kaevandada trassikoridori alla jääval alal. Müra ja tolmu leviku kohta märkis Keskkonnaamet, et kaevandamisloa taotluse menetluse käigus selgitatakse välja rajatava karjääri mõjud ümbritsevale keskkonnale sh tolmu ja müra leviku mõjuala ning hinnatakse, kas tulevasest karjäärialast ligikaudu 300-350 m kaugusel asuva elamu juures jääb mõju sätestatud normide piiresse. Vajadusel seatakse kaevandamisloale täiendavad tingimused negatiivsete mõjude leevendamiseks/ära hoidmiseks. Lisaks juhtis Keskkonnaamet tähelepanu, et loa omajale rakenduvad kõik kehtivates õigusaktides sätestatud nõuded, mille täitmist kontrollib Keskkonnainspeksioon. Liikluskoormuse hinnangu tegi menetlust läbi viiv spetsialist, võttes lähteandmeteks taotletava kaevandamisloa keskmise aastamäära koguse, transporditava sõiduki keskmise materjali kandevõime ja päevade arvu aastas. Tulemusest selgus, et keskmiselt lisandub 20 sõidukit päevas. Looduskaitse objektide paiknemise osas taotletaval alal eraldi uuringut teostatud ei ole, taotluse läbivaatamisel selliseid objekte ei tuvastatud. Rail Balticu

projekti eestvedamine ja elluviimine ei kuulu Keskkonnaameti pädevusse ning selle eest vastutav asutus on MKM.

3.4.2. 2025. aastal avalikustatud eelnõude kohta laekunud arvamused

Kuupäeval xx.xx.2025 avalikustas Keskkonnaamet ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded keskkonnavalda nr KL-522691 andmise korralduse ja loa eelnõud ning edastas xx.xx.2025 kirjaga nr xxx eelnõud menetlusosalistele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Keskkonnavalda nr KL-522691 andmise otsuse ja loa täiendatud eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *laekus/ei laekunud*.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnavalda kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnavalda. Olulisemad keskkonnavalda kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo